

ਰੀਵੀਜ਼ਨਲ ਅਪਰਾਧੀ

ਕਪੂਰ ਜੇ.

ਮਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ।— ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ।—ਜਵਾਬਦਾਰ

1954 ਦੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਨੰ. 139।

1956.
June, 5th.

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1898 ਦਾ ਐਕਟ V)—ਸੈਕਸ਼ਨ 195(1)(ਬੀ)—
ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਰਮ'-ਕੇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ—
ਟਰਾਂਸਫਰੀ ਕੋਰਟ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 195 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ
ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇ—ਦੁਆਰਾ ਸਿਕਾਇਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 195 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਬਾਦਲਾ ਅਦਾਲਤ ,
ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਅਯੋਗ ਹੈ—ਅਜਿਹੀ ਸਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇ,

ਭਾਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ।

ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਮਿਸਟਰ ਤੁਲੀ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਮਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯੂ. ਐਸ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਐਮਐਸਡੀਐਸ ਦੇ ਐਸਐਸ ਪੁੱਤਰ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਐਸਐਸਬੀਐਸ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਨੇ ਵੀ ਐਸਐਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਮੱਲ ਸਿੰਘ, ਡੀ. S. ਅਤੇ B, S, ਸਾਰੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਬੈਨੀ ਪਰਸ਼ਾਦ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ ਸ੍ਰੀ ਤੁਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 205/34, IPO ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੰਨਿਆ, ਕਿ ਤਬਾਦਲਾ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਫ਼ੀ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 195 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ।

ਬਿਹਾਰੀ ਲਈ ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਿਰ ਹਮਯਾਰੀ (1), ਫੋਲੋ ਨੀਵਾਂ। ਹਸਮ ਅਜਮ ਭਾਕਾਰਾ ਬਨਾਮ ਬਾਦਸ਼ਾਹ (2)। ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ: ਗਿਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰੇ ਬਨਾਮ ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ (3), ਜੈ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਫੋਗੋ ਮੱਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (4), ਅਤੇ ਰਣਦੀਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ, ਸਮਰਾਟ (5), ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਸ੍ਰੀ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਗੋਸਵਾਮੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਧਾਰਾ 439, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ 1 ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 6 ਜਨਵਰੀ, 1956, ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਕੇ. ਖੰਨਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਨੇ 28 ਨਵੰਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

ਜੀਸੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ।

ਕੇ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ, ਸਹਾਇਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਰੀ ਪੰਡਿੱਟ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ.

Kapur, i

ਕਪੂਰ, ਜੇ.-ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਤੱਥ ਇਸ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਅਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ੍ਰੀ ਤੁਲੀ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੈ।

(1) ਐਲਆਰ 1940 ਲਾਹ. 2^2

(12) AI R. 1934 Bom !s5

(3) I.L. 42 ਕੈਲ. 667 ਤੇ ਪੰਨਾ 67 3

(4) 47 IC 286

0) 38 ਕਰੋੜ I ਜੇ. 97

ਮਲ ਸਿਨੇਹ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ ਪੀ.ਏ. ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਮੰਗਾਈ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਦਾ ਰਾਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੀ। ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਜੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋੜਾਂਵਾਲਾ ਦੇ ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਲੰਬੜਦਾਰ

ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਂਸੀਦਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਬਸੰਤ ਸਿੰਘ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਨੇ ਵੀ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਵਜੋਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਨਾਖਤ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਹੇਠਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੀ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਂਡ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਟਿਵ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 205/34 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ * ਸਖਤ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਤੁਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੇਸ ਸ੍ਰੀ ਬੇਨੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਬੇਨੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 195 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬੇਅਸਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਉਚਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ *ਗਿਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਰੇ ਬਨਾਮ ਸ਼ਰਤ ਚੰਦਰ ਸਿੰਘ* (1) ਵਿੱਚ ਕਲਕੱਤਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 107 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਬਾਬੂ ਹਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਘੋਸ਼ ਅਤੇ ਏ

ਪੋਟੀ-ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਟੀਨਰਾਂ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਬਾਬੂ ਕਨਰੋਏ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਮੁਖਰਜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਲੇਟ-ਦੀ ਸਟੇਟ ਟੈਰ ਸਾਬਕਾ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਪੂਰ, ਜੇ. ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲਾ ਸਾਬਕਾ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੱਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਡਿਪਟੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਲਾਲ ਹੈ, “ਡਿਪਟੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜੋ ਇਸ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਦਫਤਰ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਡਿਪਟੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ, ਜਿਸਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅਗਲਾ ਕੇਸ ਜੈ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਫੌਗੋ ਮੱਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿਟੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਸਥਾਈ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਸਿਟੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪੂਰਵਜ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸੰਦੇਹਵਾਦੀ ਹਾਂ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਹ ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਹੀ ਹੈ।

ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਰਾਮ ਦੀਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ ; 2), ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 193 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਜ਼ਾਬਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੂਜਾ ਦਰਜਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਧੀਨ ਸੀ।

Mal Singh and
others,
v.
The State

ਰਾਜ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ) 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ
ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ-

Kapur, J.

“ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ *

* * * * ਉਸੇ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ / ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ, ਅਰਥਾਤ, * * 205, * * «
*****», ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ
ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਲਿਖਤੀ
ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਫਾਈ ਮਾਤਹਿਤ ३।

ਅਰਥ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ "ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ,
ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ" ਹਨ। *ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਸ਼ੇਖ ਅਬਦੁਲ
ਕਾਦਿਰ ਹਮਯਾਰੀ* (1) ਵਿਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ
ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੰਨਾ 297 'ਤੇ ਕਿਹਾ-

“ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ *ਅਮਾਨਤ ਏਯੂ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ* (2) ਵਿੱਚ
ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ
ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੇਸ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵੱਖ-
ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼
ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਕੇਸ ਧਾਰਾ 195, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ
ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ
ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤ
ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤ
ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ। ਮੈਨੂੰ
ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ
ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ

(1) ਏਆਈਆਰ 1940 ਲਾਹ. 292

(1) ਏਆਈਆਰ 1929 ਕੈਲ 724

ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰੀਜ਼ਾਈਡਿੰਗ ਅਫਸਰ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੇਸ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣਾ ਇਰਾਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ, ਮੈਨੂੰ - ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ?'

v.
The State
Kapur, J.

ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ *ਹਸਮ ਆਜਮ ਭਾਕਾਰਾ* ਬਨਾਮ *ਬਾਦਸ਼ਾਹ*, (1) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਚੋਰਾਸੀ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੂਰਤ ਦੇ ਇੱਕ ਫਸਟ ਕਲਾਸ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਅਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਰਸਟ ਕਲਾਸ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬੰਮ ਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਚੋਰਾਸੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਕੱਲੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੀ। ਅਧੀਨ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੰਬੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ" ਸ਼ਬਦ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਆਪਕ ਹਨ। ਧਾਰਾ 195 ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਹੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(1) ਏ.ਐਲ.ਆਰ. 1934 ਦਾ ਜਨਮ 185

ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਡਬਲਯੂ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ-ਕ੍ਰਾਇਡਿਡਜ਼
tion ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਹੜੀ ਅਦਾਲਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਫਾਇਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣਦੀ ਹੈ, ਕਪੂਰ, ਜੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਰ ਨਾਲ, ਜੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਘੜਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦਾ।

ਜੇਕਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਉਸਾਰੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 195(1) (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ

ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਡਯੂਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 559 ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪੋਸਟਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਵਿਚਾਰ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਧਾਰਾ 195 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਵਧੇਰੇ ਅਨੁਕੂਲ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਾਂਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਅਣਕਿਆਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਬਾਂਡ ਵਿੱਚ ਸਮਰਪਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਮਹਿਕ